

CIJENA lista: U pretplati za čitavu god. K 38—, za polugodište K 18—, tromjesečno K 9—, mjesečno K 3.60, u malo-prodaji 12 f. pojedini broj. UGLASI pišaju se u pravilni lista trg Custosa 1.

HRVATSKI LIST

Izlazi svaki dan u 5 sati ujutro.

HRVATSKI LIST* lista h u nakladnoj tiskari JOA KRMPOTIĆ u Pulj, trg Custosa 1. Uredništvo: Sibanska ulica br. 24. — Odgovorni urednik JOSIF HAIN u Pulj. — Ruko-: piši se ne vraćaju. *

Godina III.

U Pulj, ponedjeljak 24. prosinca 1917.

Broj 885.

AUSTRO-UGARSKI RATNI IZVJEŠTAJ.

Beč, 23. (D. u.) Službeno se javlja:

Istočno bojište:

Primirje. Mirovni su pregovori bili otvoreni dne 22. o. mj. u 4 sata popodne u Brest-Litowsku.

Talijansko bojište:

Usljed nepovoljnog vremena i slabog vidika ostala je borbena djelatnost sveopće slaba. Neprijateljski djelomični suneci nijesu im pošli za rukom.

Poglavica generalnog stožera.

NJEMACKI RATNI IZVJEŠTAJ.

Berlin, 23. prosinca. (D. u.) Iz velikog se glavnog stana javlja:

Zapadno bojište.

Bojna skupina prijestolonasljednika Rupprechta: Od Blancknertskog jezera do Deule potrajala je živahna topovska vatra sve do mraka. S nekog poduzeća, koje smo proveli na pruži Boesinghe-Staden, bilo je privedeno 30 Engleza u zarobljeništvo. S obe strane Scarpe i južno od St. Quentin razvila se popodne živahna topovska djelatnost. Između Arrasa i St. Quentin mnogo-brojni uspješni izvidnički bojevi.

Bojna skupina njem. prijestolonasljednika: Na obim stranama Moze povećala se za večernjih satova topovska vatra. Ljetalačka djelatnost, koja je kroz dan bila jaka, ostala je kod Mondjeller i noću živahna. Dover, Dünkirchen, kao što i željezničke naprave i municijski logori iza engleske i francuske fronte bili su snažno obasuti bombama.

Istočno bojište

Ništa nova.

Macedonsko bojište:

Borbena je djelatnost ostala neznatna.

Talijansko bojište.

Sunak Talijana zapadno od Monte Asolone nije im pošao za rukom.

Prvi majstor glavnog sjela Ludendorff.

Pregovaranja o miru.

Brest-Litowsk, 22. (D. u.) Državni je tajnik pl. Kühlman sa svojom pratnjom prispio amo jučer na večer. U isto je doba stigla bugarska delegacija. Kühlman je imao prilike da se još na večer sastane sa zastupnicima četvornog saveza i ruskim delegatima. Danas u 4 sata po podne, bili su na svečani način otvoreni mirovni pregovori u Brest-Litowsku. Princ Leopold Bavarski pozdravio je u svojem svojstvu kao vrhovni zapovjednik vrhovnog zapovjedništva istočne fronte zastupnike četvornog saveza i Rusije, koji su prispjeli u njegov glavni stan, u nagovoru, u kojem je istaknuo povoljni i uspješni tok pregovaranja o primirju te je izrazio pouzdanu nadu, da će i sada započeti mirovni pregovori po mogućnosti skoro dovesti do mira, koji će usrećiti narode.

Brest-Litovsk, 23. Princ Leopold Bavarski pozvao je konačno prvog turskog zastupnika Ibrahim Hakki pašu, da preuzme predsjedništvo kao presjednik po godinama to jest po starosti. Ibrahim-Hakki paša započeo je predsjedničko mjesto te se je zahvalio za povjerenje mu čast, pozdravio je odaslanike i otvorio pregovaranja sa željom, da imaju dobar uspjeh. Predložio je, da državni tajnik Kühlmann preuzme kao prvi predsjedničko mjesto, koji je predlog bio od sviju prihvaćen. Dr. von Kühlmann preuzeo je predsjedničko mjesto te zahvalio na časti, da može predsjedati vijećanjima između zastupnika središnjih vlasti i odaslanika Rusije, da se dokonča rat i da se opet uspostavi odnošaj mira i prijateljstvo između Rusije i četiriju zastupanih sila. Za tim je nastavio: „Kako stoje stvari, ne može biti govora o tome, da se kod ovih vijećanja izradi u tančine dotjeran instrument mira. Što meni lebdj pred očima, je odredjenje najvažnijih načela i uvjeta, koja bi dovela do mirnog saobraćaja, osobito na kulturnom i gospodarskom polju i koja bi najbolje i najbrže izliječila rane, koje je zadala vojna. Naša će pregovaranja biti vodjena od duha osobne čovjekoljubivosti i uzajmnošćivanja. Ona moraju računati na jednoj strani sa onim, što je historički dano ili u historiji postalo, da se ne gubi tlo činjenica pod nogama, na drugoj

strani moraju biti vodjena od velikopotezних misli na čijem tlu se danas susretaju mirovni odaslanici. Smijem da smatram to dobrim predznakom, da naša pregovaranja započimlju u znamenju onih svetaca, koji nagovijestaju od vjekova svijetu „mir ljudima na zemlji, koji su dobre volje“ te ja mogu da otvorim rasprave sa iskrenom željom, da se naša pregovaranja razviju lijepo i uspješno. — U smislu većspomenutih izvoda predsjednika, prihvaćeni su na to slijedeći zaključci: Pitanja reda prvenstva bit će riješeno prema vlastima, zastupanim na jednoj alfabetskoj listini. U predsjedništvu plenarnih sjednica mijenjaju se prvi opunomoćenici od 5 zastupanih vlasti. Pitanja, koja mogu zanimati samo pojedine vlasti, tvore predmet posebnih vijećanja. Jezici su pregovaranja: njemački, bugarski, ruski, turski i francuski. Službeni izvještaji sjednica sastavljaju se zajednički. — Na poziv predsjednika razvija žalim prvi ruski zastupnik u dugom govoru načela mirovnog problema, koja se u bitnom pokrivaју sa poznatim zaključcima vojničkog i radničkog vijeća. — Zastupnici četiriju savezničkih vlasti izjavljuju se spremnima, ispitivati ruske izvode. Rezultati ovog ispitivanja bit će predmetom naredne sjednice.

Iz Rusije.

Izbori kadeta ništetni. — Kerenski u Petrogradu. — Velikoputezna riječ Trockoga. — Povlačenje četa iz Finske. — Njemački vojnici u Petrogradu. — Ukrajina.

H a a g, 19. „Times“ javlja iz Petrograda, da su članovi sovjeta odobrili zaključak, prema kojemu se bezodvlačno anuliraju izbori kadeta u ustavodavnu skupštinu.

B u d i m p e š t a, 20. Iz Haparande se javlja: U utorak noću raširila se Petrogradom glasina, da se je Kerenski naglo pojavio u Petrogradu s tisuću kozaka. Boljševička je vlada poslala proti Kerenskom znatni odio vjernih vojaka četa.

Paris, 19. Trocki je izjavio u intervjuu s dopisnikom „Matina“ ovo: Ja ću raširiti mirovni dekret u milijunima eksemplara. Naši će ljetajući pokriti njima njemačke jarke, i naši će ih agenti raširiti po Francuskoj, Engleskoj i Italiji. Uvjeren sam, da nema Lloyd George tvrdju glavu od generala Krasnova, kojega ja sad pod ključem držim. Jutros je taj general priszio na Kaledina i Kornilova; ja pak trebam samo pola sata pa da onog tvrdoglavca kao rukavicu okrenem. Sutra će potpisati Krasnov manifest na kozake, u kojem im preporučuje, da se ne podižu protiva volje puka. Vjeruje mi, nastavio je Trocki, mi smo proti vašim kapitalističkim vladama dobro naoružani. Ako u vrijeme od dva mjeseca naša propaganda ne zadrži rata, mi ćemo proti buržoaziji povesti takav rat, kakav si vi jedva predstaviti možete. Jako dobro, rekao je dopisnik a da nije izrazio nikakve grožnje. Jeste li vi pak sigurni, da ne će provedenje tog čudnovatog nacrtu biti rušeno? Mislite li, vi, da se možete održati? Gospodine moj, odgovorio je Trocki, boljševici su jedina prava narodna stranka. Socijalni revolucionarci, socijalni demokrate, internacionalni socijaliste, to su skupine intelektualaca, generalnih stožera bez vojske. Stalno, imade i među njima sposobnih muževa. Priključe li se oni našem programu, mi ćemo prihvatiti njihovu suradnju. Ali u Rusiji računamo samo mi. Mi smo gospodari, i mi ćemo iz Rusije učiniti to, što se nama sviđa.

L o n d o n, 17. (D. u.) Javljaju iz Haparande, da je ruska posatka u Uleaborgu počela ispražnjenjem grada. Također iz drugih gradova Fiaske dolaze vijesti, da je vijeće pučkih komesara odredilo, da se imade povući čete iz Finske. Ovo povlačenje četa iz Finske provadja se prema uvjetima, stavljenim od njemačkog generalnog stožera.

Petrograd, 16. (D. u.) Havas. Vojnici pljačkaju sveudilj dućane, trgovine s vinom i konobe. U čitavom gradu zbijaju se sukobi, kod kojih se pali puškama.

Z ü r i c h, „N. Z. Zeitung.“ donša: Petrogradska „Rječ“ saopćuje, da se od konca studenoga često susreće na petrogradskim ulicama njemačke vojnike u potpunoj poljskoj odori, koji naokolo šecu bez ikakve pratnje ili eskorte. Općinstvo pokazuje mnogo zanimanja za neprijateljske gostove, a da se uostalom ne divi osobito njihovom slobodnom nastupu u ruskome glavnom gradu.

Z ü r i c h. O ukrajinskoj republici donosi „N. Z. Zeitung“ ove zanimive vijesti: Univerzal ukrajinske rade, koji je proglasio samostalnost Ukrajine i u okviru ukrajinske republike proklamirao podignuće privatnog posjeda zemlje, izazvao je kod mnogobrojnih organizacija živahnu opoziciju. Kadetska je stranka u Kijevu izjavila, da se može smatrati univerzal pravovrijednim aktom, jer da u protuslovlju s priznanjem pripadnosti Ukrajine ruskoj saveznoj republici, koje u sebi sadržaje, postavlja u izgled vlastitu ukrajinsku konstituantu i osim toga na protuzakonit način proglašuje na svoju ruku već sada podignuće zemaljskog posjeda. Protiv socijalizacije zemljišta i protiv podignuća vlasništva protestiraju i posjednici i obrtnici u Ukrajini, kao što i sveukupne poljske organizacije, koje predstavljaju više od jednog milijuna ukrajinskog stanovništva. Glede pokreta opozicije, kojoj su se priključile također mnogobrojne socijalističke skupine, objavilo je ukrajinsko generalno tajništvo tumač k univerzalu, koji čini zaključke u agrarnom pitanju sve do daljnijega ništetnim, i povjerava podignuće vlasništva kao što i riješenje agrarnog pitanja ukrajinskoj konstituantu.

* Naoružavanje Amerike. Reuter javlja iz Washingtona: Da se upozna sposobnosti svakog pojedinca glede na posebno oružje razaslano je na hiljade pisanih araka. 15. o. mj. bijahu uredi za novačenje dupkom puni od muževa, koji su se svi htjeli dobrovoljno upisati u propisanom roku od 60 dana. Više od 9 milijuna momaka bit će pozvano pod oružje, u 5 različitih razreda.

* Posredovanje Švicarske za mir. „Morgenpost“ javlja iz Berna: 18 članova raznih stranaka savezne skupštine stavilo je na savezno vijeće upit, da li drži da je sada došao zgodan čas, da se protestira protiv gospodarskih ograničenja prema Švicarskoj, te da se zajedno sa drugim neutralcima poduzme akcija kod zaraćenih vlasti, da se sklopi primirje, te započnu još prije blagdana i nove godine mirovni pregovori. „J. List“.

* Manifest francuskih socijalista ruskome narodu. Prema vijestima, koje stižu iz Ženeve francuska je skupina socijalista zaključila u sjednici, koja se obdržavala dne 20. o. mj., da se upravi manifest ruskome narodu.

* Srbi za Ukrajinu. Neka vijest, od 20. o. mj. koja potječe iz Stockholma saopćuje, da su zastupnici srpskih četa umolili pobočnika ukrajinskog ratnog ministra, nek primi 240 srpskih vojnika u ukrajinsku vojsku, jer da su zajmovi Ukrajinaca jednaki zajmovima Jugoslavena.

* Engleska priznaje boljševičku vladu. „Politiken“ saopćuje iz Londona: Engleska vlada priznaje sada boljševičku vladu, kako bi zapriječila, da Rusija ne postane vazalom Njemačke. Britanska da vlada računa s ovim: Ruska vojska nije sposobna, da ratuje dalje. Gradjanski bi rat uništio Rusiju, kad ova ne bi dobila od saveznika nikakove moralne pripomoći, a to djelomično također priznanjem vlade, koja, kako se čini, imade i vlast i povjerenje naroda.

* Jugoslavenski dobrovoljci u Solunu. „Journal des Débats“ javlja iz Soluna, da je onamo prispjelo 300 jugoslavenskih dobrovoljaca iz Australije. Bili su uz velike vojničke i crkvene počasti primljeni i uvršteni u srpsku vojsku. Koji su to Jugoslaveni, vijest ne navadja.

* Pobjeda stranke za vojnu obvezatnost u Kanadi. Reuterov ured javlja iz Otave slijedeće rezultate izbora: U srijedu, 17. prosinca, bilo je izabrano 128 pristaša vlade i 87 članova oporbe. Nijesu još poznati rezultati 16 izbornih kotara. Predbježni rezultati pokazuju medjutim, da je vlada postigla u zemlji većinu. To znači pobjedu stranke za vojnu obvezatnost.

* Francuska je komora zaključila ukinuti imunitetu Caillauxa i Soustalota.

* Poljski ministar-predsjednik stigao je u pratnji nekih poljskih političara u Berlin, slijedeći pozivu poljskoga ministra-predsjednika.

* Držanje Amerike. Reuterov ured javlja iz Washingtona: Lansing je zauzeo stanovište prema glasinama o njemačkoj mirovnoj ponudi o Božiću, te je izjavio, da državni odio nije primio o tome nikakvih saopćenja. Držanje da je Udruženih država nepromijenjeno i da ostaje u skladu s uvjetima alijiraca, da Njemačka mora zajamčiti uspostavu i odštetu.

Političke vijesti.

Francuska i mir.

Francuska se štampa bavi zaključkom primirja centralnih vlasti s Rusijom. Svi listovi osim „Matina“ prosudjuju položaj ozbiljno, stvarno i oprezno. „Temps“ bez okolišanja veli, da se Francuska ne smije držati daleko od rusko-njemačkih mirovnih pregovora. Jedan svoj uvodni članak, koji priznaje ruskomu narodu potrebu mira, svršava list ovim riječima: „Razumije se, da su se njemački posrednici, koji su sklapali primirje požurili, da ostvare mirovne pregovore, i da je njemački glavni stan već nastojao oko toga. Njemačka hoće da kuje gvozdje, dok je vruće, gvozdje, kojim bi se Rusija imala okovati. A mi, zar mi da pri tom ne smijemo progovoriti ni riječi? U trenutku, kad je primirje postalo potpunom činjenicom, s kojom mi moramo unatoč ogorčenju računati, moramo se pitati, dali se slaže naš interes sa željama ruskoga naroda. On će da bude slobodan, a slobodna Rusija odgovara također našim zahtjevima. On želi pravedan mir, i mi si ne možemo nikakvog drugog željeti. Dok međutim ne prihvatite Nijemci pravednog mira na svim frontama, zašto bi imala Rusija da s njima pregovara? Rusija bi se izložila većoj pogibelji, kad bi sama pregovarala o miru, a da je saveznici ne podupiru. To su činjenice, koje se mora postaviti pred oči svima onima, o kojima zavisi sudbina Rusije, bez iznimke, jesu li oni zadovoljni ili nijesu. Njemačka je htjela, da primirjem sagradi most između sebe i Rusije, a možda da na nama stoji, da učinimo iz toga zid. Na posao dakle!“ — „Petit Parisien“ govori o tome, hoće li Rumunjska, koja je bila uvučena u primirje, sudjelovati kod mirovnih pregovora, i koji će je tamo zastupati. „Echo de Paris“ opominje, nek se ne napuštaju bez zaštite francuski interesi u Rusiji. List međutim računa na pomoć Japana i Amerike, koji da će te francuske interese zaštititi.

Domae vijesti.

Veledušni božični dar. Na ljepe i veledušan se je način opet iskazao u dobrotvornom radu gosp. Niko Mardešić, te je sakupio između gradskog civilnog pučanstva veliku svotu od 2.436 K, koja je prema svrsi bila položena u korist udovica i sirota palih junaka naše sveukupne oružane moći, i predana gospojinskom pripomoćnom društvu Crvenog križa u Puli. Njemu kao što i veledušnim darovateljima za taj velikodušan čin izražuje se najsrdačnija hvala.

U Varašdinu će birati pristasa jugoslavenske deklaracije. Iz Zagreba saopćuju: Nije isključeno, da će se u Varašdinu protiv kandidatu srpsko-hrvatske koalicije dr. Živku Bertiću postaviti protiv kandidat na programu svibanjske deklaracije. Dra. Bertića sve poštuje, ali se govorka, da on kandidira kao pristasa koalicije, koja se do sada nije izrazila za deklaraciju. Pri tom nitko ne sumnja, da je dr. Bertić iskren Jugoslaven.

Badnji bijaše dan...

Veselo su pjevala zvona sa seoskog zvonika, veselo se i svečano pripremali ljudi, da proslave Njegovo narodjenje. Nestalo briga, nestalo nevolje, nestalo skrbi. Svuda zavladao blagi mir, i svečano zadovoljstvo. Svaka se duša osjećala sretnom, svako je srce osjećalo u sebi nešto svetoga, nadljudskoga.

Sreća je i zadovoljstvo vladalo svijetom.

Badnji je i opet nadošao dan.

Ljudi su kao krvoločna zvjerad provalili u sveti hram mira, porušili žrtvenike, obesčastili svetište. Rika je topova muklo ozvanjala, kao glas vječnoga prokletstva i rušila kruto i bez obzira mir, sreću i zadovoljstvo. Ljudi su ljude potjerali iz mirnih prebivališta, gonili ih svijetom bez kuće i kućista, bez hrane, bez odijela i bez sredstava. Zvjerški, bezobzirno i okrutno.

I ljudi su bježali, umirali, dok su se drugi na bojištima ubijali, smrzavali, gladovali.

Krvav nam osvanuo Badnjak.

A za njim i drugi, treći i četvrti, jedan krvaviji od drugoga, jedan teži, užasniji i nesnošnjiviji od drugoga.

I dani se redali za danima, mjeseci za mjesecima, godina za godinom. Svaki je dan postajao teži, svaki je mjesec donosio nove nevolje, svaka godina nove gomile žrtava.

Nestalo je hrama, svetište je ostalo smrvljeno, a sreća je kao pavučina bila na malene komadiće rastrgana i vjetar ju je odnesao daleko... možda u nepovrat...

Divljačko je zaigralo kolo.

A onda je nadošao onaj svibanj, koji će nam na vijeke ostati u pameti. Preživjet će i uspomena na veliko klanje, i kad budu sve rane zacijelile, mačke će jednom riječi, koja budi

Naši vojnici i rodoljublje. „Primorske Novine pišu: Od gosp. Milana Špalja primili smo s ratišta slijedeće pismo i iznos od 1000 K: „Cijenjeno uredništvo! Od 1300 K sabranih u pukovnici, poslano je već davno „Hrvatskoj Njivi“ K 300, da ih namijeni narodnom daru Vojnovičevu. Preostalih K 1000 izvolite razrediti ovako: Družbi Sv. Cirila i Metoda K 400, za školu u Puli K 200, Hrvatskom akademskom potpornom društvu K 100, za dalmatinsku siročad K 100 i za hercegovačku siročad K 100. Novac ćemo po želji privesti svrsi. Ovo je opećevano, što smo od gosp. Milana Špalja primili ovako znatne iznose u dobrotvorne i rodoljubive svrhe, pa zato neka je njemu i darovateljima svaka hvala i čast!“

Razlika medju ekspresnim i nužnim omotima. Broj ekspresnih omota je trajno nerazmjerno velik tako da se mora držati, da je pučanstvo još uvijek mnijenja, da zahtjev na ekspresnu dostavu upliva također na prevažanje te da osobito ekspresni omoti ne bivaju jedino ekspresno dostavljeni, nego da se i ekspresno prevažaju. Uslijed toga se općinstvo izričito na to upozorava, da zahtjev na jedino ekspresno dostavljanje jednog omota ne daje prava na brže prevažanje omota, nego jedino na to, da pošiljka u opredjelštu ne biva dostavljena skupa s ostalim prispjelim pošiljkama, već po posebnom teklu; uplatom pristojbine za ekspresnu dostavu ne može se doći kući možda zaželjeno nužno prevažanje. Dok se nužni omoti samo što se ekspresno dostavljaju također prevažaju najbržim prevoznim sredstvima, to se ekspresni omoti prosljeđuju jedino onim prevoznim sredstvima, koja su u opće određena za prevažanje omota.

Milodari za hrvatske škole u Puli. Prigodom „Božićnice“ položeni su preko naše uprave slijedeći doprinosi: Gosp. dr. Lovro Scallier, polaže K 100.—. — Sakupljeno po gosp. Vjekoslavu Germ K 34.—. Darovaše: po K 5.—: Josip Gabrijević; po K 4.—: Ivan Rajčić; po K 3.—: Bartul Šulina; po K 2.—: Egid Donzetti, Hugo Karaman, Antun Slavić, Dinko Volarić, Roso Travičić, Vjekoslav Germ, K. L., Ante Vičević; po K 1.—: Petar Tosi, Mirko Štipanović, Gino Perčić, Gustav Flo, Franjo Kocjan, Ignacij Znidarić. — Sakupljeno po gosp. Jurju Barković medju momčadi vatrogasaca u c. i kr. arsenalu K 33.50. Darovaše: po K 5.—: Juraj Barković, Antun Sakić, Vicenc Zubranić; po K 2.—: Antun Gracelj, Maksimilijan Panišek; po K 1.—: Franjo Novešek, Ivan Umer, Vladimir Antonić, Josip Natus, Miho Roglić, Ivan Cerenčić, Vjekoslav Hlavaček, Franjo Podpečan, Ignacij Rojnik, Antun Vapotić, Blaž Kadun, Josip Guzelj, Marko Vodnik, Josip Elfmak; po 50 para: Krste Skratulja. — Ukupno K 167.50; zadnji iskaz K 31.89.70; sveukupno K 32.063.20. Živjeli plemeniti darovatelji! Samo smjelo i požrtvovno naprijed za našu sretnu budućnost!

Prodaja ribe. U slučaju, da prisprije riba prodat će se ona danas. Pravo kupovati ribu imaju danas vlasnici živežnih karata počevši od broja 5531.

grozu i užas plašiti neposlušnu djecu...

Gmld...

Najkrvavija stranica naše povijesti, pred kojom će svako srce uzdrhtati, svaka će se duša sjetiti nenaplaćena zajma, neisplaćena duga...

Ta koji ga ne pozna! Na daleko se i široko priča o njemu, jer mnoge i mnoge će majke i ovaj Badnjak provesti bez svoje djece, koja su otišla, ali se ne vraćaju. Mnoge i mnoge će kuće uzalud čekati, da im se gospodar vrati, a mnoga i mnoga će lca podivljati i usahnuti, jer niko je njegovati ne će...

Da, majko, nesretna majko, sjećaš se i nikad ne ćeš zaboraviti, kako su ti iz naručaja oteli dijete, za koje su kazali da je okuženo, a onda su opet došli, pa su ti uzeli drugo dijete, pa treće četvrto, peto i šesto. A ti si onda ostala sama, nesretna kao kukavica, i znala si već unaprijed, da više nijedno vidjeti ne ćeš!

Iz one se jame, koju su nazivali bolnicom, nije nikad vratio onaj, koji bi jednom u nju unišao. Na stotine bi ih iznašali potajno, noću — ali kao lješine, pa da ih onda nikad majčino oko ne ugleda. Daleko u tuđoj ledenoj zemlji počivaju njihove male, nježne i nejakke kosti.

Tužne uspomene budi u nama sveti badnji dan. Kao da se neka grdna neman nagnula nad svijet i svojim ostrim pandžama prodire u čovječje tijelo. Kletva svijetom vlada... Kletva za nevine žrtve — za neoperene grijehe...

Glasovi zvonova zuje u ušima kao priča iz davne, davne davnine. Nema ni njih više. Ono što je glasalo „mir ljuden dobre volje“ — danas širi smrt, i paklenski oganj riga...

A ipak se sve to čini kao sanja, teška nesnosna sanja... Nebo je još uvijek ono isto, plavo i vedro, more je ostalo uvijek neshvatljivo, uvijek isto zagonetno, privlačivo more... I sunce je ono isto, samo što se sve čini žalosnije, kao

Dnevne vijesti.

Češko-slovačka armija na francuskoj fronti. Agence Havas javlja: Naredba određuje ostvarenje samostalne češko-slovačke armije pod francuskim vrhovnim zapovjedništvom, koja će se boriti pod vlastitom zastavom proti središnjim vlastima.

Šušteršičeva „Resnica“. Prekjučer je izašla ta „Resnica“ raskrinkanog talmi-patriote gosp. zastupnika i zemaljskog poglavara dr. Sušteršiča. Slovenska ju je štampa i slovenski dio našeg naroda dočekao s najvećim negodovanjem i prezirom. Ljubljanski listovi javljaju, da već prvi broj odiše Sušteršičevim duhom, za njezin naslov najbolje bi odgovarala „Laž“. U svemu se se skriva za katoličkim imenom, koje obesčašćuje.

Prosvjeta.

„Hrvatska Njiva“. Primili smo 40. broj revijalnoga tjednika „Hrvatska Njiva“ s ovim Dr. Josi Beroš: Naše pomorstvo u brojkama austrijske trgovačke mornarice. — Dr. Branko Vodnik: O živoj i mrtvoj književnosti. — Josip Pavić: Proročanstvo. — Prof. Lj. Dvorniković: Publika i umjetnik. — U smotri se raspravljaju tome: narod i omladina, bijeda trgovačkih namještenika, o visokoj tehničkoj školi, o Perli Palaviciniju (od Bože Lovrića), o Albi-vim pjesmama (od K. Benića) itd. — Listak: Antun Pernić Slike. — Godišnja pretplata „Hrvatske Njive“ iznosi K 30.—, pojedini broj 70 fil. Narudžbe prima uprava lista u Zagrebu, Nikolićeva ulica 8.

MALI OGLASNIK.

Traži se stan sa dvije sobe, kuhinjom (po mogućnosti k tome malu sobicu) s vodom i plinom, za malu obitelj. Adresu položiti na upravu lista.

Stare poštne marke kupuje četovodja Makso Sikošek pošta Podsreda, Štajerska.

DOBRO ĆE ZASLUŽITI

svaki onaj, koji bere i sakuplja suho i zeleno lišće lovorike, smilja, dušice, smrčaka, pelina, kao i svakovrne ljekovite trave i korjenja.

Uz dobru plaću prima tvrtka

Maraspin

na Premanturskoj cesti.

dasve obuhvaća neizmjerana neka tuga, neki ne razumljivi strah, tajna groza...

Zlo se je božanstvo otputilo svijetom da sije užas, krv i bol. Ruši i obara mirna domaća ognjišta, svete hramove pali i velike si podiže žrtvenike, na kojima žrtvuje milijune ljudskih bića. Zlo je božanstvo, jako i silno, a kamo dolazi, i kuda prodje, trepet širi i strah...

Gore, tamo daleko negdje u sniježnom, tuđem kraju, tamo su još naši. Njihove su kuće puste i njihova su ognjišta razrovana, njihova polja opustošena. A oni su još gore.

Gladni, goli, bos i najskrajnijoj bijedi čekaju na povratak. Svagdje ih ima. I gore na moravskim širokim ravninama, i u gorskim štajerskim i ledenim austrijskim krajinama. I svagdje je ista nevolja, svagdje isti jaci. U mrzlim će barakama slaviti Božić, treći Božić, što im u tuđini sviće, u hladnim će sobama drhtati od studeni.

Bog, sam Bog znade svu njihovu nevolju, on sam shvaća težinu njihove sudbine. I oni. A drugi to ne mogu pojmiti, jer je previše užasno, previše grozno i tamom pokriveno sve ono, što su kroz ove dvije i po godine pretrpjeli.

A ni od kuda pomoći... Zapušteni će i prezreni provesti Božić, i ljudi će ih prezirati i nenavidjeti radi njihove bijede. Zašto? Zašto? Sam Bog znade...

Iz daljine, u magli ovijen, dolazi im pred oči Božić što su nekada, pred malo vremena a prije mnogih događaja, u domovini slavili. Sve su njihove misli ondje, sva se srca pitaju jedno: Hoće li se to ikada vratiti?

Mir, sveti mir, koji bi zacijelio rane, koji bi podigao odvažnost, posilio volju i vjeru u život. Mir koji bi donio ono, što je nekada bilo, a i mir koji bi naplatio uboge žrtve...

Da, u davnoj davini badnji bijaše dan...

CIJENA lista: U pretplatu za čitavu god. K 36—, za polugodište K 18—, tromjesečno K 9—, mjesečno K 3-60, u malo-prodaji 12 f. pojedini broj. UGLASI primaju se u upravi lista trg Cusloza 1.

HRVATSKI LIST

Izlazi svaki dan u 5 sati ujutro.

HRVATSKI LIST* (1) 10
u nakladnoj tiskari J. KRMPOTIĆ u Puli, b. Cusloza 1. Uredništvo: Sijanska ulica br. 24. — Odgovorni urednik JOSEF HAIN u Puli. — Rubri-
: piši se ne vraćaju.

Godina III.

U Puli, srijeda 26. prosinca 1917.

Broj 857.

AUSTRO-UGARSKI RATNI IZVJEŠTAJ.

Beč, 25. (D. u.) Službeno se javlja:

Istočno bojište:

Primirje.

Talijansko bojište:

Neprijateljske su protunavale na naše nove položaje između Asiaga i Brente bile uspješno odbijene. Broj se zarobljenika od dne 23. prosinca povisio na preko 9000 momaka, između kojih 270 časnika. U bojevima dne 23. i 24. prosinca osobito su se odlikovale pješačka pukovnija br. 22 (Sinj), pješačka pukovnija br. 27. (Grac), dijelovi pješačke pukovnije br. 12 (Komaron), br. 51 (Kolozsvár), br. 84 (Beč), br. 102 (Benešov) lovački bataljun br. 20 (Grac), pučko-ustaški bataljun br. 11 i visokogorska satnija br. 22.

Poglavica generalnog stožera.

NJEMACKI RATNI IZVJEŠTAJ.

Beč, 25. prosinca. (D. u.) Iz velikog se glavnog stana javlja:

Zapadno bojište.

Na flandrijskoj fronti, kod kanala Bosse i jugozapadno od Cambraia prolazio je oživjela bojna djelatnost. Na obim stranama Moze, na glavici Hartmannswellera i u Thannentalu podigla se bijaše vatra za pojedinih satova dana.

Istočno bojište

Ništa nova.

Macedonsko bojište:

U nizini Strume povišena topovska djelatnost.

Talijansko bojište.

Živahna je vatrena borba potrajala kroz dan između Asiaga i Brente. Neprijateljske protunavale protiv novodobivenim položajima i sunak na Monte Partica bje odbijen. Broj zarobljenika iz bojeva o Col del Rosso uspeo se na preko 9000, između tih 270 časnika.

Prvi majstor glavnog sjela Ludendorff.

Pregovaranja o miru.

Beč, 25. (D. u.) Brzajavni dopisni ured saopćuje iz Brest-Litovska od dne 24. prosinca: U toku sjednice, koje su se danas obdržale između delegacija saveznika, bio je gotovo pripravljen odgovor, koji se ima dati na predloge ruske delegacije. Prema tome bi imalo sutra doći do drugog zasjedanja plenare sjednice.

* **Pregovori o miru sigurno će uspjeti.** Pariški list „Temps“ smatra to za sigurno, da će mirovni pregovori dovesti brzo do uspjeha, jer govni Czernin i dr. pl. Kühlmann ne bi postavili svoje ime u opasnost, kad si ne bi bili sigurni uspjeha. „Temps“ zahtijeva, jesu li maksimaliste u istinu izdajice, da im se strigne krinka. Inače im se mora proglasiti, da savezne vlade žele pravedan mir i da Rusija svojim separatnim mirom počinja stvar nepotrebnu i nekorisnu.

* **Veliki knez Mihajlo hoće da postane carom.** Prema vijestima iz Roterdama saopćuje list „Daily News“ iz Petrograda, da se prave pokušaji, kako bi veliki knez Mihajlo bio proglašen za cara.

* **Sarrail ne bude opozvan.** Već se nekoliko dana širi vijest, da će general Sarrail biti opozvan sa solunske fronte, i nagoviještaju već razna imena generala, koji bi imali da zauzmu njegovo mjesto. Medjutim se saopćuje iz Rotterdama, da se iz vijesti engleskih listova može zaključiti, da glasovi o opozvanju generala Sarraila nijesu istiniti, ili da su barem preuranjeni. Na svaki način nema sumnje, da će nastati važne promjene glede solunskog poduzeća.

* **Ukrajina za ukrajinsko pučanstvo u Austriji.** Kijevski ukrajinski list „Narodnja Volja“ donosi objavu rade, u kojoj se među ostalim veli: „Ukrajinsko centralno vijeće smatra za nedopušteno, da se ukrajinska područja, koja drže centralne vlasti zaposjednuta: Holm, Podlaško, dijelovi gubernije Volinije i Podolske budu otrgnuti od ukrajinske narodne republike. Centralno vijeće zaključuje, da se upozori pojedine države na pretestnu objavu ukrajinskog parlamentarnog zastupstva galicijskog i bukovinskog protiv pripojenju ukrajinskih područja Poljskoj, te da se poduzmu mjere, kako bi bilo omogućeno pučanstvu ukrajinskih područja u Austro-Ugarskoj, da ono samo slobodno objavi svoju volju glede političkog sastojanja.“

Iz Rusije.

Kavkaska armija protiv Kaledinu. — Nikolaj Nikolajevič sakuplja čete. — Trocki naredjuje ispražnjenje Perzije. — Austro-ugarski konzul u Petrogradu. — Rusija i sporazum. — Antanta želi podupirati ruske buntovnike. — Boljševička tiranija.

Petrograd, 23. Štamparski ured povjerenika priopćuje, da kavkaska armija od približno 100.000 momaka napreduje Kaledinu iza ledja. Više gorskih plemena joj se priključilo.

Kodanaj, 21. pros.: Prema vijesti „Berl. Tidende“ sakupio je veliki knez Nikolaj Nikolajevič na Kavkazu znatnu monarhističku vojsku, koja se dnevno pojačava dolaskom novih posada.

Berlin, 21. prosinca. „Achtuhrblatt“ saopćuje vijest „Pravde“, da je perzijski poslanik u Petrogradu vodio dugi razgovor s Trockim, kojemu je proglasio, da je general Prevšaldsky primio zapovijed, nek isprazni zaposjednuto područje u Perziji.

Zürich, 21. pros. Švicarski listovi prenose vijest „Pravde“, gdje se vidi, da se u Petrogradu očekuje dolazak bivšeg austro-ugarskog generalnog konzula pl. Hempela. Zadnjih su dana prispjela u Petrograd velika mnoštva austrijskih i njemačkih ratnih zarobljenika, koji se mogu po glavnome gradu slobodno gibati.

Stockholm, 22. prosinca. Japanski je poslanik u Petrogradu proglasio, da bi Japan morao dobiti teritorijalne odštete, kad bi imao izgubiti u Rusiji nekakav kapital. Trocki je proglasio u noći zastupnicima, da bi došlo do represalija, kad bi rusko područje bilo od saveznika zaposjednuto, i da bi ruska vlada poduzela mjere, koje bi saveznicima veoma štetile. Zastupnici četvornog sporazumna ostali su u Petrogradu tako dugo, dok budu eksistirale socijalističke skupine, koje ne priznaju vlade boljševika.

Berlin, 23. Prema vijestima, koje dolaze iz Ženeve saopćuje „Matin“, da se nova antantina konferencija u Versaillesu, već nekoliko dana posavjećuje o sredstvima i putevima, kako bi bilo moguće najbolje pružiti pomoć onim vojničkim skupinama u Rusiji, koje nesuglašuju sa pregovaranjima o primirju i miru. List primjećuje, da se ti vojnički odjeli sastoje iz ostataka vojske Kaledinove, dviju češkoslovačkih divizija a osobito 200.000 muževa, na čijem čelu stoji poljski general Mužnicki, podupiran po francuskom generalu Ramponu.

Zenska, 22. „Echo de Paris“ javlja iz Petrograda: Iza kako je bilo sklopljeno primirje, bila porušena sloboda brzajavnog izvješćivanja iz Petrograda i Rusije. Saveznički i neutralni dopisnici moraju od prošle nedjelje sve svoje novinske brzajavke u inozemstvo predavati Leninovoj vladi.

Evangelist uči ...

„Sjećaj se, Slovenac, Hrvat i Srbin, da si sin jednog slavenskog naroda na jugu Europe, da ti misao na jedinstvo ne može oteti nitko, ako si je sam ne daš oteti.“

„Sjećaj se: malen si, separatizmom pak činiš se sam još manjim i taj separatizam zapreka ti je kulturnog i gospodarskog razmaha u veliki bijeli svijet.“

„Sjećaj se: narodni je život bez državnog konkretnog oblika nemoguć. Besjeda o jednakopravosti je stara. Njom su zavaravali mnogo tvojih ljudi, a gola je realnost pokazala, da je jednakopravnost bez slobodnog, samostalnog državnog razvoja nemoguća. Narodnu autonomiju državašuju sada kao lijek za narodne bolesti. Znaj i uči od Poljaka, koji trpe usprkos svojoj takozvanoj narodnoj autonomiji u sadanjem ratu, da narodna autonomija bez državnog konkretnog oblika nema preduvjeta za život!“

„Ne boj se! Težnja za slobodom, pravednošću, za tvojim blagobitom i blagobitom čovječanstva, nije veleizdajska. Ropstvo je veleizdaja, jer izdaje čovjeka, obitelj, narod i tim također državu.“

(Krek u članku „Za narodno ujedinjenje.“)
(Po „Jugoslovani“.)

Političke vijesti.

Mir bez aneksija.

Sa diplomatske strane prima bečka „Information“ među ostalim i ovo: „Danas nastaje pitanje: šta će se desiti sa Srbijom? Naša mirovna formula zahtijeva samo pročišćenje Srbije. Budući pak, da je iz Srbije istupio svjetski mir na Balkanu, Austrija medjutim imade najveći interes na Balkanu, koji bi se umirio, očevidno jest, da Srbija u budućnosti ne smije biti onakva, kakva je bila godine 1914. Neprirodno povećanje Srbije iza balkanskog rata mora biti preuđeseno na etnografski uvjetni opseg. Bugarska će morati da opet zadobije sve one krajeve, gdje prebivaju Bugari i koje su si Srbi u svoje doba prisvojili. Tu bi mogla antanta da provede u djelo svoj s tolikim sjajem i retoričkim naporom u svijet rasturen princip o „samoodređivanju naroda!“ Kakvo pak bi držanje zauzela k tome Srbija, lako je razumljivo. Austro-Ugarska mora bezuvjetno da radi sjegurnosti uredi svoje granice na jugu. Granica sa mora prenesti preko Dunava; Beograd s okolicom i Mačva mora se pripojiti k nama. Tom zgodom budi spomenuto, da je engleski kralj Juraj preporučio nama svestodobno, da zadržimo Beograd i ostala mjesta, koja se čine važnima, tako dugo zaposjednutima, dok ne postignemo jamstvo, da će Srbija prestati sa svojom politikom, koja potkopava sigurnost naše monarhije! Tada je od srca priznala engleska politika, da je politika Srbije izvorom nemira u Europi. Crna Gora ne mora u isto doba da izgubi svoju nezavisnost. Proglasiti će se, da Crna gora dolazi pod vrhovno suverenstvo podunavske monarhije. Bezodvlačno pak trebamo Lovćen, koji zaštićuje Kotor i imade time za nas istu važnost, kao što i Gibraltar za Englesku. Dosad nerazjašnjen otpust Sandžaka Turskoj, i time omogućen njegov zauzeće po Crnoj Gori, mora se također preuđesti; za mjestu bit će trajna njegova svezna s Bosnom i Hercegovinom. Bugarska mora postati našim susjedom. Mora se stvoriti osigurana željeznička svezna između Ugarske i Bugarske. Područje Negotin—Bran—Palanka—Vladova mora pripasti Bugarskoj. Naša nas gospodarska politika goni prema istoku. Nemamo li pak osigurane svezne s Bugarskom, odkazani smo u pogledu na promet opet na Srbiju, i postajemo tako od nje zavisni. To se medjutim ne smije više dogoditi. Što se pak tiče sada budućeg gospodarskog položaja: Srbija bi postigla najveću prednost, kada bi bio sklopljen carinski savez s Austro-Ugarskom. I ovdje se može učiniti da bude od važnosti srednjeeuropski blok. Njemački državni zastupnik Gothein smatra tu ideju kao onu, o kojoj se može raspravljati i provesti je u zbilju. On misli, da bi ta carinska svezna između Austro-Ugarske i Srbije bila lakša za to, jer se kod nas odlučuje o svim pitanjima carine i prometa u delegacijama parlamenta. On za to predlaže, da bismo mi morali dozvoliti Srbiji nekoliko mjesta u delegacijama, ali to jedino u pitanjima trgovačkih i carinskih ugovora. Mi pak moramo konstatirati, da ne smatramo taj projekat lako provedivim. Njegovo bi provedenje stvorilo nam poteškoća, a Srbima se ne bi dalo time nikakvih prednosti kakve ih idu. Srbi bi time bili samo povišeni i njihovo umiješavanje u dotičnim pregovorima stvorilo bi samo nepotrebne neprilike. Mi ćemo onda imati pokorenu Srbiju, bilo u ovom ili onom opsegu, za susjeda, kad konačno jednom srušimo naš agrarni smjer, i time podademo Srbiji mogućnost, da se gospodarski oživi, jer kako smo već prije spomenuli: gospodarski kloni se Srbija k nama. Izgubi li osim toga Srbija snsjedstvo s Rumunjskom time, da odstupi zemljište Negotin—Kladovo, odkazana je takodjer politički sasvim na nas. Time ne mora Srbija da politički izgubi ništa, može naprotiv da sve dobije gospodarski.“ To je eto primila bečka „Information“ sa diplomatske strane, a ima valjda da se to pokloni kao božićnicu malenim narodima.

Kramarž začetnik svjetskoga rata!

Njemački radikalni zastupnik u carevinskom vijeću dr. Wichtl objelodanio je neku knjigu, koja bi imala pobuditi veliku senzaciju. Na temelju kojekakvih podataka, osobito osude austrijskoga ratnoga sudišta, tvrdi pisac, da je iza engleskoga kralja Eduarda VII. u prvom redu odgovoran za početak svjetskoga rata.

vodja dr. Karlo Kramarž u Pragu. Knjiga je izašla nakladom J. F. Letkmana u Münchenu a daje zanimiv pogled u austrijskog nutarnje političke prilike i u stanje vojske, što je ovdje po prvi put prikazano na temelju akata ratnoga sudišta. I čitavu svjetsku politiku osvjetljuje djelo posve novim načinom na temelju činjenica, koje do sada ne bijahu poznate.

Tako piše jedan ovdješnji list: Dr. Kramarž se može zbilja ponositi, što ga se Nijemci toliko boje. Poznato je pak, da je isti ovaj Kramarž bio negda dosta apatičan radi austrofilске politike s kojom se raskrstio tek pred ulazom u tamnicu. Nijemci bi mu htjeli svakako zakrčiti put u parlament i upozoriti braću u Reichu na pogubnu češku protunjemačku politiku, da dobiju proti njoj što više potpore. Ako je dr. Kramarž zbilja začetnik svjetskog rata, čemu onda svaka vika na južne Slavene, osobito na Srbe. (Novine.)

Domaće vijesti.

Zemaljska upravna komisija i — cipele. Iz Pazinštine primamo: Mi ne možemo toga vjerovati, ali svijet govori... I žao nam je, da ne dužni trpe. — Od prijeko je nužde dakle, da se nejasne stvari razbistre, e da niko dušu svoju ne tereti. Zasto? — Čujte, kako ljudi griješe! Mi smo uvjereni, da griješe. Pripovijedaju i šire bajku, koja ima sljedeći sadržaj: Zem. upravnoj komisiji u Pazin-Poreču u stigne pošiljka cipela, da ih podijeli među siromah. (Ne znamo, misle li tu na siromaha uopće, ili na autonomne činovnike, kao n. pr. učitelje itd.). Buduć nije bilo načina, kako da se tolikim „bosonošcima“ udovolji, podijeliše te cipele činovnici zem. upravne komisije medju sobom. Svaki je morao prilično toga dobiti, jer vele, da su se iste cipele davale i seljacima u zamjenu za krumpir itd. Tako se priča, ali ozbiljni ljudi ne vjeruju u priču. Iznijeli smo to, jer nam se laž gadi — a tražimo istinu.

Kino „Ideal“ ostaje danas od 2 — 3 sata popodne rezerviran.

Milodari za hrvatske škole u Pull. Prigodom „Božićnice“ položeni su preko naše uprave sljedeći doprinosi: Sakupljeno medju jugoslavenskom momčadi na Nj. V. brodu „Kaiser Karl VI.“ K 245.50. Darovaše: po K 20.—: N. N.; po K 10.—: N. N., Benčić Anton, Dekleva Franjo, Jović Stjepan, Lazarić Petar, Magašić Ljudevit, Martinčić Milutin, Petrović Ivan, Tuškalić Josip, Zudengo Bone; po K 6.—: Marević Goido, Špoljarec Dragutin; po K 5.—: Benčić Ivan, Gržević Josip, Matković Ivan, Rohaček Ivan, Vidović Anton, Jušić Anton; po K 4.—: Bancić Mate, Lača Josip, Marinov, Baško, Mezulić Josip; po K 3.—: Božić Miloš, Dadić Ciril, Orlić Pavao, Plenković Antun, Radčić Josip I. Ravnčić Ivan, Šarić Jerolim, Djurdjević Šimun; po K 2.—: Ajduk Danko, Blažević Ljubomir, Dolinar Makso, Jašić Juraj, Konca Špiro, Lisica Šimun, Majnarić Pavao, Matušanić Josip, Nešković Jovan, Pavčić Ranko, Stanković Ivan, Antun Vlahović, Dragulin Vreš; po K 1.—: Tome Baus, Roko Baranović, Jerolim Čečić, Antun Gašparović, Slavko Jaklić, Josip Kolmanić, Stjepan Karboni, Ivan Marić, Ivan Valpotić, Vinko Vukušić. Mijo Sabov; po 60 para: Ivan Belić, Ivan Trubić, Tome Barešić; po K 4.—: Gyjinović Josip.

Na plodnoj Hani.

(Nastavak.)

Dobili smo čaja i svaki komadić sira bez kruha, i opet odjurili. Za dva-sata nalazili smo se već na kolodvoru u Mohelnicu.

— Govorite li hrvatski?

U čudu se obazreh, tko je to čisto hrvatskim naglaskom izgovorio. U onaj mi se čas pričaniše te tri riječi, hrvatski pronesene, kao velika nekakova utjeha i spas, koji nam tako nenađano od nekuda dolazi. U gužvi na kolodvoru, medju onom množinom ljudi, bjegunaca sa svojim prtljagom, vozara, činovnika i znatizeljnog svijeta, koji se naokolo sakupio, nije se moglo u prvi mah opaziti, tko to hoće da hrvatski govori. Napokon ga nadjoh.

Bio je ovisok mlad čovjek, plavih očiju i vlasni i simpatičnih crta. Razgovarao je s onom skupinom bjegunaca, koja se već spremala na odlazak, i kojoj je kancelista isplaćivao prvu milostinju — prvu bjegunačku potporu.

— Na ova prva kola, vidite li ovdje — pokazivao prstom — na ona kola ukrcajte vi svoje stvari. Koliko vas ima?

— Osam.

— Dobro, osam, još, znate, možete naći jednu ili dvije obitelji, vašu rodbinu ili susjede, da vas bude svih skupa dvadeset, pa onda možete već otići.

Istom prigodom, i u istu svrhu sakupljeno je na badnje večer na veseloj zabavi K 75.—. Gd toga se sakupilo kod tombule i pošte K 45.44. Da se zaokruži svota daruje Jos. Baselli 56 filira; po K 5.—: Kreissl Marica; po K 4.—: Poropat Matko, Peteros Pepica i Poropat Mijo; po K 3.—: Woly Ada; po K 2.—: Dragica Poropat, Lucka Baselli, Tereza Poropat i N. N.; osim toga jedna se kruna našla u svoti iznad iznosa, i ne zna se, odakle je došla. Zadnji iskaz K 32.241.20. sveukupno K 32.316.20. Plemenitim darovateljima najsrdačnija hvala, da se u uvijek lijepoj zgodi sjećaju uboge naše djece! Rodoljubi povodite se za dobrim primjerom! Naprijed za narodu prosvjetu! Naprijed za sretnu budućnost našeg naroda!

† Povratak bjegunaca. Poslje tolikog natezanja i moljakanja napokon je ministarstvo dozvolilo povratak u Istru i našim Kroštinarima, Marčancima, Fillpancima i Juršćima. Zalostno je ipak, da nam vlada ne dostavlja posebne vlakove, ko što je učinila za bjegunce iz Galicije; nama dozvoljava, da se vraćamo osobnim vlakovima, ali uz uvjet, da se iz jednog političkog poglavarstva najviše 10 osoba mogu ukreat na dan! Koliko će dakle trajati na ovaj način povratak? Možda do mjeseca svibnja! Zašto se ne bi moglo našim bjeguncima dati na raspolaganje jedan direktni transport? Kako će se nejakka djeca, starci itd. iskrcavati i ukrcavati iz jednog vlaka na drugi? Mnogi kod kuće ne će naći ništa, do 4 gola zida, toga radi su u Moravskoj nabavili pokućstva.

Zašto bi imali oni prevažati ovo na svoj trošak? Zašto su Galicijanci i izgorenu dasku poneli u svoju domaju na vladine troškove? Ili je možda naš narod iz objesti došao onamo? Molimo za to naše zastupnike, da energično posreduju. U političkom kotaru Mor. Třebova žive još bjegunci najbolje, jer se za nje brine kao otac naš brat Čeh, velevrijedni pol. povjerenik, dr. Rikard Kobela.

Politeama Ciscutti.

Danas u Srijeda

velike kinematografske predstave
sa sljedećim rasporedom:

„Čudnovate glave“

Neobičan doživljaj iz tajne kronike profesora
Patika Bras u 4 zanimiva čina.

„Dobra lekcija“

Humoreska u 1 činu.

Početak: u 2, 3-30, 5 i 6-30 sati popodne.

CIJENE za ovaj film: Ulaznica za parter i lože
K 1.—; lože K 2.—; zatvoreno sjedalo 50 fil.;
galerija 40 fil.

Samo za odrasle! — — — — — Salonski orkestar!

Osiguranje miraza putem ratnog zajma

kod c. k. austrijske vojničke zaklade za udovice i sirote, u Trstu, Pull,
Voloskom, Pazinu, Kopru, Poreču, Krminu i Cervinjanu.

Primjer:

Za osiguranje miraza putem ratnog zajma od K 2000.— na 15 godina treba plaćati K 90 godišnje. Premije mogu biti isplaćene takodjer na jedanput unaprijed, te se u tom slučaju mora isplatiti K 1015.30. Umre li onaj, koji popisuje n. pr. u drugoj godini ugovora, isplaćuju se neupotrijebljene premije od K 399.06 odmah u novcu i dijete, koje ima pravo na primanje dobiše, kad ističe 15 godina, K 2.000.— nominale, a da ne treba aoprinjati daljnjih uplaćivanja.

Novac za nauke!

Oci, majke skrbite za svoje kćeri i sinove.

Bez liječničke svjedodžbe!

Miraz za udaju!

Bez doplataka!

Bez inih pristojbina!

**Osiguranje miraza putem ratnog zajma s godišnjom rentom
koja se isplaćuje.**

Umre li n. pr. osiguranih, koji je zaključio takovo osiguranje u svoti od preko K 3000.— ratnog zajma, u 5. godini osiguranja, isplatilo bi se odmah iz njegove smrti mrtvačka svota od 10 posto t. j. K 300.— i za vrijeme ostalih 15 godina osiguranja isplaćivala bi se osiguranome djetetu

godišnja renta za odgoj

u iznosu od K 300.—, a dijete prima osim toga na koncu osiguranog roka K 3000.— nominale. Dakle ukupno isplaćuje se djetetu K 8000.—

— A kamo?
— Eno tamo — pokazivao je prstom preko željezničke pruge — tamo, gdje se ispod onog vršića bijeli selo i vidi onaj zvonik. Tamo ćete vi stanovati.

— A kako ćemo se živjeti?

— Tu ste eto dobili novaca, svaki po 70 para dnevno, vaša obitelj ima osam članova, dakle 5 kruna i 60 para dnevno, a dobili ste 39 kruna i 20 para za sedam dana t. j. za jedan tjedan — jelde?

— Da.

— S tim ćete si novcem kupovati hranu, brašno, krumpir i ostale stvari, što vam bude trebalo.

— A kasnije?

— Dobivat ćete novaca, svaki tjedan ovoliko. Seljaci ga zabezknuto gledali, nijesu nikako mogli shvatiti, da bi ovdje mogli dobivati novaca i voditi svoje samostalno gospodarstvo i kućanstvo. Toliko su im toga na cijelom putu ispričavijedali, da su bili više još nego sigurni, e će morati nekamo u barake, gdje će im tuđjinska ruka dijeliti kruh. A sad im gle davaju novaca, govore im da će moći sami da si pripravljavaju hranu i skrbe za kućanstvo. Od svega toga nijesu pojmlili još posve ništa, spremili su novac i učinili križ, da su primili, te se spremali i sakupljali oko određenog im voza.

Onaj, koji je hrvatski govorio, izračunavao je dalje, koliko bjegunaca može kamo smjestiti. Onda se okrene prema nama: — Umije li možda nekoji od vas pisati?

Pristupih.

— Znaete pisati?

— Da.

— E pa evo ovdje imate papira i olovku, ovdje imate odredjeno, koliko ih možete kamo upisati, pa pišite! Poznate li vi sve te ljude?

— Jest, poznam, iz mojega su sela.

— Baš dobro. Razdijelite ih, dakle, po mogućnosti, da budu svi zadovoljni. Bliže znanice i rodbinu zajedno, ali gledajte, da ne prekoračite odredenog broja. Kad svršite jedno selo, onda nek se ukrcaju na voz. Prvi je voz već krcat. Taj ide u Klopinu. Drugi ide u Usov, treći takodjer u Usov, četvrti u Police, šesti u Stari Moletin, sedmi, osmi, deveti... u Loštice, Vličice, Pavlov, Moravičane, Novi Moletin, Palonin...

Započeh računati. Bjegunci su medjutim prestrašeno i nepouzđano gledali, što to s njima rađe, i nikako se nijesu mogli uvjeriti, da ti ljudi zbilja ne misle s njima ništa zla...

Obitelj je za obitelji dolazila na red, rodbina za rodbinom, voz se za vozom krcao vječama, djecom i ženama, te je polagano jedan za drugim nekamo odlazio. Sve što je skupina postajala manjom, to je sve više nestajalo vozova, vozara, starosti i burgermajstera. U Loštice stotina, u Palonin dvadeset, u Vesele dvanaest. Jedni su za drugima odlazili, bez misli i bez osjećaja, bez pitanja kamo ni kuda, kao da sve to mora tako biti, kao da je sve to već tako odredjeno od Boga.

(Nastavit će se.)